

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

formele electorale din Anglia.

De Dr. Valer Moldovan.

Studiul instituţiilor politice Angliei ne oferă un folos.

Anglia, precum se ştie, e mama constituţionalismului parlamentar.

Toate constituţiile de pe continent sunt mai mult sau mai puţin o copie după originalul englez.

E bine deci să cunoaştem mai deaproape dezvoltarea constituţionalismului englez, căci numai astfel vom înţelege rostul multor aşezăminte ale celorlalte state.

Pentru noi Românii mai are şi un interes deosebit, am zice local, în urma raporturilor faţă de stăpânitorii de i Ungariei.

Nu este ocazie pe care mai să nu o folosească într-o o grandomană comparaţie constituţia lor şi a Angliei îndouă cele mai vechi conştiinţe din Europa, după părerea lor.

Deaceia pildele luate din constituţia Engleză sunt cele mai zdrobitoare argumente faţă de machiavelismul cercurilor oligarhice şi prin urmare antidemocratice din Ungaria.

Da, este asemănare între parlamentarismul şi constituţia ungără şi între cea Engleză.

Diferenţa e numai în timp.

Ungaria în toate chestiile ari schiopătă cel puţin cu un secol de vechi în urma Angliei. Ba în unele chestii, cum e şi portul camerei de deputaţi faţă de rege şi faţă de camera magnanor suntem încă tot acolo, unde la Anglia la începutul veacului al XIX-lea sub domnia lui George al I-lea şi a guvernelor Tory.

Voi avea ocazie să mai revin supra acestor întrebări. Deastă-mă voi îndeletnici cu cele trei mari reforme electorale, ale căror rezultat a fost transformarea Angliei dintr-o monarhie aristocratică

în ceea ce-e azi: o ţară democratică.

Prima reformă electorală a fost cea din 1832.

Înainte de încă a avut Anglia un fel de legislatură reprezentativă, căci împărţirea puterii de stat între cei trei factori principali, adică regele, camera lorzilor şi camera deputaţilor e de-o sorginte cu mult mai veche.

Dar sistemul acesta reprezentativ era mai mult o aparenţă, o caricatură a unei reprezentanţe.

Au existat şi înainte de 1832 cercuri de alegere, sau mai bine zis nişte corporaţii privilegiate înzestrate cu dreptul de a alege deputaţi în cameră. Acest drept îl aveau adunările provinciale, le-am putea numi comitatense (186 deputaţi), corporaţiunile oraşelor (467 deputaţi), Universităţile 5 deputaţi.

O parte însemnată a cercurilor oraşeneşti se alcătua din sate părăsite, ori constatătoare numai din câteva case, toate proprietatea domnilor moşieri.

Astfel, încât în ultima analiză, afară de câteva cercuri din oraşele mai mari, nici nu putea fi vorba de o alegere în înţelesul adevărat al cuvântului, ci proprietarul sau guvernul designa pe cel ce era să fie ales.

Camera deputaţilor era deci o adunare de proprietari de pământ şi de capitalişti, dependenţi de un regim oligarhic.

Cele două partide istorice Whig şi Tory erau numai după nume diferite, în esenţă ambele erau saturate de aceleaşi elemente aristocratice, dornice de-a ajunge la putere cu tot preţul.

Reforma electorală de la 1832 a fost aşa zicând forţată de opinia publică. În decursul timpului s'au format anume puternicele oraşe de comerţ, cari însă nu aveau drept de vot, pe când cutare sătuleţ trimetea singur un deputat.

E drept că şi muncitorimea a luat parte activă în agitaţia pentru reformă, dar roadele le-a tras cetăţenimea burgheză într-o măsură, în 1832 44 oraşe mari au câştigat câte două mandate, 21 câte un

mandat, pe când 56 oraşele cu mai puţin de 2000 locuitori şi-au pierdut dreptul de-a alege deputaţi şi au fost contopite în cercurile de provincie.

S'a stabilit o unitate a calificăţiei alegătorilor. S'a statuit că drept un cens de zece funţi câştig curat după proprietate, arândă sau chirie.

Numărul alegătorilor s'a urcat dela 435 de mii la 656 mii. Înainte de reformă se venea tot pe 32 de locuitori câte un alegător, după reformă proporţia se reduce 22:1.

Reforma aceasta a fost opera liberalilor.

Resultatul cel mai însemnat al reformei a fost că Anglia a devenit un stat reprezentativ şi curentul democratic a apucat la putere mai ales prin influenţa politică ce-au câştigat-o oraşele mari industriale.

După reforma primă era de prevăzut, că muncitorimea care a rămas fără vot va continua cu îndărătnicie agitaţia pentru o nouă reformă.

Cu toate acestea au trebuit să treacă 35 de ani până să li-se deschidă şi lor porţile parlamentului.

Reforma dela 1867 e opera conservatorilor de sub şefia lui Disraeli.

E interesant a şti, că cu un an mai înainte prezentaseră şi liberalii un proiect de reformă electorală, dar în urma disidenţei unei părţi din partidul liberal, cunoscuti sub numirea de „Adullamiţi” reforma a căzut în bălă, şi a căzut şi guvernul liberal.

Disraeli deşi conservator get-beget, a înţeles spiritul timpului şi a prezentat însuşi un proiect de reformă care în discuţia specială a trecut prin atâtea metamorfoze, încât la urma urmei a eşit mai radicală, de cum ar fi cutezat să o propună însuşi liberalii. E drept, că şi conservatorii s'au îngrozit de ceea-ce fac, dar n'au avut în cotro. Curentul odată pus în mişcare nu s'a mai putut opri.

Reforma dela 67 încă se poate

privi ca un pas puternic înspre democratizare.

Şi de data asta s'au făcut modificări parţiale în împărţirea cercurilor.

O mulţime de oraşele şi-au pierdut dreptul de-a alege singure deputaţi. Censul s'a redus în mod considerabil, dar numai în oraşe.

De fapt cea mai mare parte a muncitorimii dela oraşe a căpatat drept de vot şi prin urmare au câştigat influenţă decisivă asupra mandatelor din oraşe.

În 1872 s'a introdus apoi şi votarea secretă, care a avut urmarea, că s'a estirpat aproape cu totul corupţia de până atunci.

Tot product al reformei din 1867 e şi un fel de vot proporţional, menit să apere interesele minorităţilor.

Anume s'au creat cercuri mari, cari aleg câte 3 deputaţi de-odată.

Acum fie-care alegător din cerc are dreptul să voteze numai pentru 2 candidaţi.

Resultatul socotit aşa pe hârtie e frumos:

Căci să zicem, că în cerc sunt 15 mii alegători guvernamentali şi 10,000 opoziţionali.

Dacă toţi guvernamentalii votează solidar pentru 2 candidaţi de-ai lor şi tot astfel opoziţia îşi concentrează toate cele zece mii asupra candidatului iei e natural, că dintre cei trei aleşi cu cele mai multe voturi doi vor fi ai majorităţii şi unul al minorităţii.

În practică însă lucrul nu a mers chiar aşa de neted ca în teorie. Mai ales unde minorităţile nu au fost destul de numeroase sau solidar reprezentarea lor s'a dovedit de ilusorie sau a fost zădărnicită prin o mulţime de apucături.

Astfel în reforma din 1884 a treia şi cea din urmă s'a şi şters reprezentarea minorităţilor şi s'au întors iarăşi la sistemul de „un cerc, un deputat”.

Reforma electorală dela 1884 a fost pusă în practică de liberali, în frunte cu Gladstone. Deja în urma reformei dela 1867 au dispărut din partidul liberal elementele aristocratice şi au câştigat tot

mai mult teren radicalii. De atunci încoace partidul liberal a devenit focalul şi iniţiatorul tuturor reformelor democratice şi liberale. E drept, că şi în timpul din urmă conservatorii şi-au schimbat tactica şi şi-au luat în program o mulţime de puncte de natură socială şi democratică. Cu toate acestea rămân stabilii, că partidul conservator se compune şi azi mai ales din proprietarii mari şi din reprezentanţii micilor proprietari conservatori după fire, pe când liberalii reprezintă oraşele, cari au fost totdeauna înclinate spre democraţie şi radicalism.

Reforma dela 1884 nu se poate numi numai o petecire ca cele de mai înainte. Ea introduce o uniformitate atât în privinţa calificăţiei de alegător, cât şi mai ales în privinţa împărţirii cercurilor de alegere.

La arondarea cercurilor s'a procedat după un sistem bine precugetat, al cărui scop a fost să facă se dispară disproporţia de până acum dintre cercurile de alegere. S'a luat de bază numărul locuitorilor, aşa că tot la 50,000 de alegători s'a vină un deputat.

S'a redus din nou censul electoral. Aci deşi nu e încă sufragiu universal, totuşi putem zice, că Anglia e un stat democratic sau cel puţin nu stă departe de statele democratice. În Anglia tot al 6-lea om are drept de vot.

Pe când de pildă Ungaria nu stă cu mult mai bine decât cum era Anglia, în timpul dintre reforma din 1832 şi cea din 1867, când precum am spus tot al 22-lea om are drept de vot. Căci la Ungaria şi azi în veacul al XX-lea abia tot al 17-lea om are drept de vot.

Dar Anglia nu s'a mărginit numai la lărgirea treptată a dreptului de vot, ci s'a îngrijit şi de legi şi instituţiuni, cari să garanteze nu numai secretul votului, ci şi libertatea de întruniri de agitaţie şi să eschide orice putinţă de-a se falsifica rezultatele alegerii ori de a se ingera factori nechemati asupra mersului şi libertăţii acului de alegere.

Şi mie-mi vine câte-odată...

Şi mie-mi vine câte-odată, Când văd cât de frumoasă ești, Să-mi vând nimienicia vieții Pentru nimieuri pământești.

Să-mi vând a anilor comoară În oasuri albe de alint, Răsăritului fapturii tale Şi visurilor ce mă mint.

Dar totuș, când pornesc pe drumuri, Mă sbuciumă un dor hain, Să am și eu ursita celor Ce din surghiun nu mai revin.

A. Cotruș.

Emile Souvestre.

Din jurnalul unui om fericit.

(Lucrare premiată de Academia franceză).

Cadourile mansardei.

— Fine. —

La prânz. — Cineva bătu la ușă; o surmană fetiță intră și zicându-mi pe

nume, mă salută. N'o recunoscui de loc la început, dar ea mă privia surâzătoare... Ah! Eate Paulica!... Dar deaproape un an decând n'am mai văzut-o. Paulica s'a schimbat mult. Atunci era cepilă; acum, aproape domnișoară.

Paulica e slabă, palidă, rău îmbrăcată; dar e acelaș ochiu tare deschis, care te privește drept în față, — același gură surâzătoare la orice cuvânt, ca și cum ar căuta multă prietinie, — același voce puțin tremurătoare, timidă și totdeodată desmierdătoare. Paulica nu-i frumoasă, dar o găsi încântătoare, și îmi apără ca una din cele mai frumoase amintiri.

Eră în seara unei sărbători naționale. Iluminările răspândeau dără de lumină asupra monumentelor; mi se stegulete fălăiau în noapte, la suflarea vântului; focuri artificiale aprindeau snopuri de flăcări în mijlocul lui Champs-de-Mars. De-odată, una din acele neexplicabile terori, de cari se miră mulțimea, se abătă peste rândurile strănse; toți strigau, se îngărmădeau; cei mai slabi se împlădeau, și mulțimea răstăcită, îi strivia sub picioarele ei. Scăpat ca prin minune din învălmășală, mă depărtaș, când mă opriră strigătele unui copil aproape de mine; reîntrai în acest haos de oameni, și după afor-

țări teribile, scăpai pe Paulica, cu prețuș vieții mele!

Sânt 2 ani de-atunci; pe urmă n'am văzut-o de cât la lungi răstimpuri, și aproape o uitasem. Dar Paulica are pentru mine acea recunoștință a sufletelor nobile: ea vine la începutul fiecărui an, și-mi urează împlinirea tuturor dorințelor mele. Și pe deasupra mi aduce și violete. Ea însăși le seamănă și le îngrijește. E un lucru care îi aparține în întregime, căci e supusă alor săi, prin voință și răbdare.

Violetele au înflorit într'un vas obșnuit, și Paulica, care lucrează la muceava, l'a învelit într'un carnet de hârtie lustruită, înflorită cu deseneuri felurite, cari ar fi putut fi mai alese; dar se simte o bună voință fără margini.

Acest neașteptat cadou, roșeața modestă a fetei și complimentul fiind spus, risipiră, ca o rază de soare, ceața care mi învăluia sufletul; ideile mi trecură brusc de la întunecatele nuanțe ale serii, la rosabele nuanțe ale aurorii; rugai pe Paulica să șadă și vorbirăm voioși.

Ea răspundea scurt; dar rolurile se schimbă, și eu eram acela care întrebăam prin întrebări scurte, lungile ei povești. Orîană de mult timp, ea rămase cu un frate și-o soră în grija unei bunici bătrâne, care l'a scos din miserie

după cum are obiceiul să zică. În acest răstimp, Paulica a intrat la o fabrică de cartonaje, sora ei Perrina a început să coase și Henric a intrat ucenic într-o tipografie. Totul merge bine, fără nelucru și pagubă, fără hainele cari se rupeau, fără pofta de mâncare care se măria și fără iarna care te silește să-ți faci căldura! Paulica se plângea că zăharul se trece prea repede, și că lemnele s'au foarte scumpe. Căminul lor este așa de mare, că un braț de lemne dă căldură unui chibrit. Mansarda lor e atât de aproape de coperiș, încât vântul adună pe vatră apa de ploaie, care îngheață iarna: așa că au renunțat la ea. Totul se mărginește la mângal, pește care pun mâncarea să se încălzească.

Bunica voise să cumpere o mașină dela un vânzător de lucruri vechi, dar l'a cerut șapte lei, și timpurile sânt grele pentru astfel de cheltuieli: familia trebuie să îndure frigul, căci trebuie să se facă economie.

Pe măsură ce Paulica vorbea, eu simțiam că es din ce în ce din mahnirea mea. I rimele măturărilor micuței cartonăre, făcără să se nască în cugetul meu o dorință care, să devie ceva realizabil. O întrebai despre ocupațiile din timpul zilei, și ea îmi apuse, că plecând dela mine, trebuie să viziteze cu fratele, sora și bunica ei — diferiți

mușterii, pentru cari vor trebui să muncască. Ei desvâului planul, o anunță că voru veni să i vad seara, și ea plecă, mulțumindu-mi mereu.

Violetele erau puse pe stalnița ferestrei, care era deschisă, și un mănunchiu de raze luminoase le urară bun venit; păsărelele cîrpiu în preajmă, orizontul se lumina, și ziua, care se anunțase atât de tristă, reveni admirabil de frumoasă. Străbătuți cântând odăița, mă îmbrăcai repede și ești.

3 Ciasuri. — Totul fu aranjat de vecinul meu soborul; el va drege vechiă sobă, pe care o aveau, și o va face ca nouă. La 5 trebuia să ne ducem ca s'o așezăm acasă la Paulica.

12 Noaptea. — Totul s'a petrecut de minune. La seară anunțată eram la bătrâna, care încă lipsea de acasă. Soborul dregea soba, pe când eu aşezam pe murele cămin o duzină de buturugi, luate din provizia-mi de iarnă. Erau gata ca să mă plimb, gândindu-mă că mă voi culca târziu.

La fie-ce pas ce răsună pe scări îmi bătea inima; mă întemeam ca să nu mă întrerupă cumva cineva în lucrurile mele, și să nu strică astfel surpriza. Dar nu, iată că totul e în regulă: soba e

Fără de acestea, precum a văzut în articolul meu din săptămâna trecută, nici chiar sufragii cel mai universal nu plătește nimic, pe când împotriva chiar și pe lângă un cens redus, dar pe lângă votare secretă, și având la spate celelalte libertăți și instituții de garanție, se poate transforma o țară aristocratică feudală în una democratică.

Ceea ce li dă Angliei nota caracteristică e progresarea evolutivă și nu revoluționară tocmai într-un secol ca și cel al XIX-lea, în decursul căruia mai toate statele aproape au fost sdruncinate nu o dată de puternice revoluții constituționale și în parte și sociale.

Pe când Anglia a avut în totdeauna bărbați de stat înțelepți, cari au ținut mâna pe venturile de siguranță al reformelor, cari dacă nu se acordă la timpul lor, produc în totdeauna explozie și stricăciuni.

Camera ungară se întrunește din nou mâine Joi. La ordinea zilei este discutarea bugetului ministerului de justiție.

Jurul păcii. Din Roma și Consol se știe despre năzuințele le după paterile mari în vellanții războiului turco-italian. Amă din Roma se anunță, că a zile unele puteri fac toate le pentru a se facea pacea. Itanții diferitelor puteri au și a-lespre această guvernul ita-erului italian însă nu voeste să i condițiile de pace propuse. Puterile încearcă acum să uni.

ordinea zilei.

arhieresc. — Guvernul și opoziția. — Obieclul din prilejul serbă-Orăciun, arhieresc bisericeil-Indoxa au adresat adresă in-șilor, care o circulară, în care le dau sfaturi și învățături folositoare. Circularele au apărut și în foile oficiale ale eparhiilor.

Cuvântul arhieresc al Esc. Sale metrop. Meșanu, relevând însemnătatea nașterii Domnului, insistă pentru răspândirea culturii în masele poporului.

Dăm aici pasagele referitoare la aceasta: „Deci dar ce v-aș putea recomanda mai cu căldură și la această ocaziune, decât să vă siliți și voi, din toate puterile, a vă lumina tot mai mult sufletul, cu învățăturile de lăpă, întemeiate pe credința în Dumnezeu. Și a nume; atât voi cei mai în vârstă, dar și mai mult tinerii voștri, cari după voința lui Dumnezeu, vor trăi și peste 50—60 și 70 de ani, când alte timpuri vor fi. Timpuri cari vor cere tot mai multă lumină și învățătură, și cari vor aduce și multe și felurite ispite asupra oamenilor.

prinsă durdulă în chip plăcut, lampa ardea pe masă și sticluta cu unt de lemn era pusă pe o meseioară. Sobarul plecă. De astă dată, teama că vor veni, se transformă în nerăbdarea de a-i vedea venind. În fine auzii glasul copiilor; lăți! că deschid ușa, și înaintea-șă... Dar toți se opresc și se miră.

La vederea lampii, sobei și vizita-torului, care sta ca un strălucitor în mijlocul acestor minuni, ei se retraseră, cu totul mirați. Paulica fu cea dintâi, care înțelese; sosirea bunicii, care se urcase mai încet, termină explicația. — Indulga-re, bucurie, mulțumiri!

Dar surprizele nu se terminară. Tânăra deschise suptorul și descoperi castanele, cari erau coapte; bunica puse mâna pe sticla cu cidru, care împodobe-ba bufetul și eu așezai, — din coșul pe care-l ascunsesem, — o limbă de vacă, o bucată de unt și pâine proaspătă.

De astă dată mirarea se trans-formă în admirație.

Mica familie nu așteptase niciodată la un astfel de ospăț. Puserăm masa, ne așezărăm; era o sărbătoare pentru toți, și fiecare contribuise cu părțica sa. Eu nu primii decât ca să mănânc; bunica, și copiii procurară veselie.

Ce de isbucniri în râs, ce amestec de întrebări, cari nășteptau răspunsuri și ce de răspunsuri cari nu corespundeau

chiar și pentru a putea ispite, ce le-ar mai vă sfătuesc părințele ales pe cei mai tineri, mai mult la învăță-rea credinții în Dum-putea învinge toate

Pre scopul acesta să vă siliți din toate puterile a susținea cu ori ce jertfe școalele voastre confesionale, pentru buna creștere a tineretului vostru, întru învățăturile de lăpă, și pen-tru întărirea lui în sfânta noastră cre-dință strămoșească, în Dumnezeu; căci nici o jertfă nu se răsplătește atât de bine și de mult, ca și ceea ce se face pentru buna creștere a fiilor voștri. Să vă siliți a cerceta, cât mai regulat, sfânta biserică, nu numai pentru a vă ruga lui Dumnezeu și pentru a vă îm-părtăși de darurile ei, dar și pentruca din slujbele dumnezeiești și din scrie-rile sfinților Evangeliști, Apostoli, Pro-roci și ale sfinților părinți, cari se pre-dau în dulcea noastră limbă maternă, să luați tot atâtea învățături mari, bune și folositoare.

Pe lângă acestea îngrijiiți-vă, să aveți și cărți de rugăciune și de alte învățături folositoare în casele voastre, cum fac aceasta toate popoarele mai înaintate, să citiți din acele cărți în zile de sărbători și când nu sunteți ocupați cu lucrurile voastre, iar cari din nenorocire nu a-ți citi, cereți să vi le cetească altul din familie, care ar citi ceti, pentruca și din acelea să vă întăriți, tot mai mult, în credința în Dumnezeu, și să vă deșteptați și luminați, cum să vă întocmiți mai bine lucrurile voastre, cum să vă cre-șteți mai bine pe fiii voștri, cum să vă feriți de rele și să faceți fapte bune, și cum să înalțați cu pași mai repezi în viață, în cinste, în bunăstare și în bine și fericire.

Să nu uitați, că timpurile sunt grele, și că ele, din zi în zi, devin tot mai grele, și că numai luminându-vă tot mai mult, veți putea suporta și învinge toate greutățile vieții, cum fac aceasta și celelalte popoare din jurul nostru.

Din circulara arhierescă a P. Sale episcopului Dr. E. Miron Cristea reproducem următoarele:

„Iară acum, la praznicul Crăciunu-lui, vă pun la inimă îndeosebi două din multele ei învățături. Asume: să ur-mați pilda păstorilor. Auzind din gura slujitorilor altarului, a cântăreților și a veselilor colindători vestea nașterii Mântuitorului, să întăriți în sufletul vostru credința în Cristos și legea lui creștinească, căci «fără credință nu este cu putință a bineplăcea lui Dumnezeu» (Evrei XI. 6.). Sf. Ambroziu ne spune, că «credința este temelie puternică a fiecărei virtuți». (In Psalm 40). Iară — având credință — să urmați pilda celor trei magi; să mergeți la locul de în-chinare, la biserică, și în fine să aduceți și voi daruri, nu Mânt. Cristos, celui acum înălțat la cer, căci el nu ne cere alta decât cu un duh umilit și o inimă înfrântă, ci să faceți daruri bisericeii și așezămintelor susținute de ea.

Intrebărilor! Am fost totdeauna mirat de ușurința cu care își uită săracul să-răcia. Deprimă să trăiască pentru pre-zent, el se bucură de plăcerile cari i le dă. Bogatul, supărat prin obișnuință, se poate câștiga foarte greu; îi trebuie timpul și toate mulțumirile pentru a consimți că-i fericiți.

Seara trecu ca o secundă. Bătrâna îmi povesti viața sa, când răzând, când ștergându-și lacrimile. Perrina cântă un cântec vechiu, cu vocea ei tânără și copilărească. În fine veni timpul să ne despărțim, nu fără mulțumiri din par-tea fericitei familii.

Mă întorsei încet, gândindu-mă la cele petrecute în astă seară. Era pen-tru mine o consolare de-o mare în-semnătate. Acum anii pot să se reîno-ască; eu știu, că nimeni nu-i atât de nenorocit, în cât să nu poată pri-mi sau da ceva. Când intrai, întâlnii noul echipaj al bogatei mele vecine. Această, care se întorcea de la vre-o petrecere, străbătu scara trăsuri cu o nerăbdare nervoasă — și o auzii zicând: «lu înie!».

București, Decembrie 1911.

Tălmăcire de Traian Gh. Dimitriu-Șoimu.

Din bogățiile voastre materiale să jertfiți cu drag o parte și pentru sco-purile noastre ideale, pentru biserică, pentru înfrumusețarea ei, pentru toate de câte are lipsă, precum și pentru școala confesională a bisericii noastre și pentru susținerea ei, și pentru toate așezămintele întemeiate pentru înainta-rea poporului nostru, a credincioșilor bisericii noastre, căci după cuvântul a-postolului Iacob numai «prin fapte să desăvârșește credința». (II. 22).«

P. Sa episcopul Aradului, Ioan la cuvântul său îndemnează la iubirea de-aproapelui.

Despre activitatea apropiată a parlamentului ungar «M—g» scrie următoarele:

Dacă guvernul are proiecte fa-orabile pentru țară, să le puie la ordi-neu zilei. Și pote să le aducă po schim-bate cu proiectele militare. Opoziția va discuta obiectiv aceste proiecte, dar va obstrua cu toată energia proiectele militare.

† Ioan cav. de Pușcariu.

Din Bran ne sosește dure-roasa veste despre moartea vene-ratului nonagenar Ioan cavalier de Pușcariu, jude curial în penzie și membru al Academiei Române.

Știrea despre moartea acestui distins bărbat al neamului a pro-dus în toate cercurile societății românești cele mai profunde re-grete.

La înmormântarea, care are loc astăzi, Academia Română este reprezentată prin d-l prof. de univ. Iancu Bogdan.

Adresăm îndureratei familii cele mai sincere condolențe.

Date biografice.

Ioan cav. Pușcariu s-a născut în 10 Oct. n. 1824 în Săhodolul Branului. A făcut studiile filosofice și fizice în Cluj, iar la 1848—48 studiile juridice la academia din Sibiu. La 15 Maiu 1848 «Stegar» la adunarea națională de pe «Câmpul libertății», care l-a ales membru al comitetului național permanent. După pacificarea țării, intră în funcțiune de stat; a fost numit concipient la cancelaria aulică a Ardealului în Viena, iar la 1862 administrator al comitatului Cetatea de Baltă, în care ca-litate i-s-a dat ordul Coroana de fier cl. III și rangul de cavalier ereditar. În 1865 Pușcariu a fost numit căpitan al districtului Făgăraș; în 1867 consilier de secțiune la ministerul de culte și în fine jude la curia reg. din Buda-pesta, de unde, la 1890 s-a retras în penziune. În decursul serviciului public de 41 ani Pușcariu a dezvoltat și pe alte terene o activitate remarcabilă. Astfel în 1863—69 a participat ca de-putat la dieta din Sibiu și la senatul imperial din Viena, la dieta din Cluj (1865) și la dieta de încoronare din Budapesta (1867). A luat parte și la conferința din Miercurea, 1869, ple-dând atât atunci, cât și la 1872 prin scrierea sa «Causa română», apoi la 1878 și 1884 pentru activitate. Pe tere-nul literaturii a conlucrat în 1860 la introducerea ortografiei române oficiale cu litere latine.

Pușcariu a scris mai multe opere, dintre cari amintim: «Causa română», 1872; «Considerațiuni asupra timpului și spațiului», 1878; «Comentar la pa-tența urbană din 1854»; «Die romä-nische Amtssprache»; «Măru», 1883; și în fine «Date istorice despre familiile nobile române», 1892 și 1895; apoi Sru-gurii, 1898; Negru Vedă, 1898; un Co-mentar la statutul organic, 1899, etc. În vederea activității sale pe acest te-ren Academia română l-a ales la 1877 membru onorar, iar la 1900 membru ordinar, unde la recepțiune a disertat despre Ugrinus (1291) și despre Ioan Dositeu Circa, episcop al Marmăției (1660—1730). Pe teren național-biseri-cesc a conlucrat în congresul național-bisericesc din 1868, la organizarea bise-ricii naționale gr. or. Ca consilier în ministerul de culte fiind referent în a-ceastă cauză, a contribuit mult la ex-ponarea sancțiunii prealabile a Statutu-lui organic. De atunci a fost neîntre-rup membru al sinodului arhiepiscopesc și al congresului. Ca membru la re-prezentanta fundațiunii Gozdu și în comi-tetul ei executiv, în decurs de 32 ani, a muncit cu succes pentru sporirea a-verii acestei fundațiuni.

Anunțuri funebre.

Familia a dat următorul anunț fu-nebral:

Adânc întristați fi Ien, Iulius cu soția Ecaterina, Emil cu soția Elena și Silviu cu soția Elsa dimpreună cu copii lor, frații Iosif, Ilarion și celelalte ru-

denii au durerea a anunța încetarea din viață a prea iubitului lor Ion Cavalier de Pușcariu, jude curial în penzie, membru al Academiei Române, membru ono-rar al Ateneului Român, membru ono-rar al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, membru al reprezentanței și președinte al comite-tului fundațiunii Gozdu, deputat al con-gresului național bisericesc etc., decedat în ziua de 24 Decembrie, după o scurtă suferință, în etate de 88 ani. Ce-remonia religioasă a înmormântării se va celebra Miercuri în 28 Decembrie, orele 1 p. m. la domiciliul defunctului de unde rămășițele pământești vor fi depuse în cripta familiară din Bran. Bran, în Decembrie st. v. 1911.

Banca «Parsimonia» a dat următorul necrolog:

Direcțiunea institutului de credit și economii «Parsimonia» în Bran, cu cea mai profundă durere aduce la cu-notință, că valorosul său membru fun-ctor și președinte Ioan cavalier de Pușcariu, jude curial reg. ung. la pen-ziuine etc. a încetat din viață Sâmbătă în 6 Ianuarie st. n. 1912, după scurte suferințe, împărtășit cu sfințele Taine în etate de 88 ani. În mormântarea va avea loc Miercuri în 10 Ianuarie st. n. la 1 oră p. m. din domiciliul defunc-tului în cripta familiară din Săhodol-Bran. Bran în 9 Ianuarie 1912. — Di-recțiunea institutului de credit și eco-nomii «Parsimonia».

Donațiune.

În loc de cunună neperitoare pe sicerul Ilustrului său membru fondator și president Ion Cavalier de Pușcariu, institutul «Parsimonia» donează fondu-lui cultural «Ioan Cavalier de Pușcariu» din Braș sumă de 50 car.

Din București.

— Episcopul Timuș. — Serbări la Crăciun. — Un volum de Sadoveanu. — Revistele la Crăciun. —

Joi dimineața a fost găsit mort, la locuința sa din curtea Bisericii An-tim, Episcopul Gherasim Timuș al Ar-geșului. În ultimul timp înaltului Prelat i se înrăutățise starea sănătății. Se zice, că cu ocazia cunoscutului conflict sino-dal i s'a accelerat enfismul pulmonar, de care suferea. Primul care a fost în-științat, a fost vicarul Sf. Mitropolii, care e locuitor de Mitropolia Primat. În urmă a fost anunțat Dr. C. C. Arion, ministrul cultelor și instrucțiunii pu-blice iar Mitropolitul Moldovei și ceilalți Episcopi, cari erau duși în eparhiile lor au fost înștiințați telegrafice.

Vicarul Sf. Mitropolii și cu mai mulți preoți au săvârșit cele sfinte.

De oarece rămășițele vor fi duse la Mănăstirea Turnu (R. Vâlcea), unde se vor înmormânta, Vineri 23 c. s'a ofi-ciat un serviciu divin de Mitropolitul Moldovei, Episcopi și mulți preoți. A luat parte un public numeros. Au vor-bit apoi P. S. S. Arhierul Evghenie Humulescu, înșărcinat cu locotenența Episcopiei de Argeș, și d-l Ministru al Cultelor din partea guvernului.

S'a format apoi un cortegiu care-a străbătut Calea Rahovei, Str. Carol, Ca-lea Victoriei, Calea Griviței până la Gara de Nord. Aci după ce s'a făcut o scurtă rugăciune, s'a închis corpul Prelatului într-o cutie de lemn și s'a pus într'un vagon.

Răposatul s'a născut în Iași, a ur-mat cursul seminarului de la Socola, și în 1871 a fost hirotonisit diacon; dar rămânând văduv, se înscrie la Iași la facultatea de litere. În 1880 pleacă la Cernăuți, unde și continuă studiile, și se însoalește în 1884 ca doctor în teologie. A fost profesor suplinitor la facultatea de teologie din București. În 1886 fu ales Arhieru, iar la 14 Martie 1894 Episcop al Argeșului.

S'a remarcat prin studii teologice. În ultimul timp se dădea ca sigură alegerea-i ca Mitropolit Primat.

— Cu ocazia serbării pomului de Crăciun s'au dat mai multe matineuri. Astfel am avut pe acel al «Căminului Românesc», a asistat A. S. R. Prințesa Maria, întreg comitetul de acțiune al «Căminului». S'a jucat piesa «Crăciunul» de elevele și elevii grădinei de Copii Nr. 4 a «Soc. ortodoxe naționale a fe-melilor române», s'au împărțit premii, a fost tombolă și în urmă dans.

— Liceul Lazăr a ținut să serbeze și anul acesta cu mare solemnitate «Moș Ajunul». Serbarea s'a început de corul liceului care cântă «Bună dimineața la Moș Ajunul» și «Steaua sus răsare». Vorbesc elevi din clasa VIII, urmează muzică instrumentală și declamații, și

în urmă directorul liceului arată impor-tanță acestei serbări. Mulțumește părin-ților și publicului care a luat parte. Ser-barea s'a terminat printr-o reprezentație, dată de un elev cu subiecte distractive.

— «Institutul Materna», a dat și el o serbare, la care a asistat A. S. R. Prințesa Maria și Prințesele Elisa-beta și Maria. Copii din institut au cân-tat și recitat poezii. A. S. R. a împărțit jucării și bomboane.

— «Institutul Filarmonic Național» a ținut să serbeze și anul acesta într'un chip deosebit această sărbătoare. Loca-lul «Institutului» era nelcăpător publi-cului, care venise să ia parte. Corul «In-stitutului» întonează «Bună dimineața la Moș Ajun», «Cât de mărit», «Steaua sus răsare», «Ridicat-am ochii mei», «Căminul Patriei», «Cetatea Luminei», «Ro-mânia și fraților mei», «Gaudemus», «Hora Unirei», «Pe-al nostru steag», «Haideți peste Prut», etc. în mare parte compozițiuni ale maestrului Ioan Cos-tescu, directorul Institutului.

Se fac lecturi din Vlahuță, Sienkie-vicz, H. de Balzac, etc., se declamă și se face muzică instrumentală.

Se servește o mică gustare. D-l N. Ionescu, președintele «Cercului stu-dențesc» mulțumește asistenței, închină pentru d-l Costescu. D-l Ionescu, secre-tarul General al Institutului închină pen-tru studentul Basarabean Cătăreș. Se întonează «Mulți ani trăiască». Pe la o-rele 2 s'a isprăvit această frumoasă serbare prin «Haideți peste Prut», după care studentul Cătăreș mulțumește pen-tru dragostea ce i s'a arătat, arătând că e prima oară când ia parte la o serbare dată de un cerc care cuprinde pe toți Românii, iar nu numai pe cei din România.

A apărut în editura revistei «Fla-căra» un volum al cunoscutului scriitor Mihail Sadoveanu, intitulat «Un instiga-tor», o adunare de schițe și nuvele pu-blicate prin diferite reviste.

Cu ocazia sărbătorii Crăciunului cea mai mare parte din reviste a ținut să se prezinte cu un sumar foarte bo-gat și variat, datorit lucrărilor celor mai de seamă oameni de litere.

Titu Șorban.

ȘTIRI.

— 28 Decembrie 1911.

Coreana sterna. Membrul fondator al Reuniunii sodalilor români din Sibiu*, dl. Dr. Vasile Preda, avocat, în loc de cunună peritoare pe cosciugul mult re-gretatului său născut Sidonia Munteanu n. Roșu, dăruiește fondului: Episcopul Nic. Popa, pentru masa învățăcelilor mese-rișii, al numitei Reuniuni 30 cor.

„Vorba cu minți de paste muni”. Noua revistă română de sub conducerea dlui profesor Rădulescu Motru, apreciind un articol de al nostru, scrie în numărul său de 25 Decembrie 1911, următoarele: „Ne obisosem cu romanticismul îmbrăcat în mantie strălucitoare de adjective și plin de cuvinte fermecătoare și im-precise — neam, tradiție, desrobire, erou și celelalte — al scriitorilor noștri din Transilvania. De aceea cetim cu plăcere și oarecare umlire articolul de fond din „Gazeta Transilvaniei” dela 15 Decem-vrie 1911, în care un autor anonim, pe cât de măsurat în gândire, pe atât de amabil în formă, spune adevăruri dureroase despre reveria incorigibilă a Românului și continuă astfel:

„Când s'o întâmplă însă, ca v'ro împrejurare mai mult exterioră și in-dependență de dănsul, să-l urmească pe Român din împăștișia pasivă a visării, arătându-i în toată limpezimea n- ce l-a căzut plocon în brațe, eum pildă cade meteorul văzduhului în cenușie a pământului, — atunci l n- ul se freacă nițel la ochi, se deșt se pune în pozițiune, își umflă coșul tului și devenind dîntr'odată ener- gic facepe a vorbi, a striga, s'apoi s' de scris și... admiră, admiră p- infinit.

Energia acumulată în cursul nului nostru neicător de mimie, l a ni se descărea închegându-se în mele concrete ale prozei și versi cari ridică pe „nemuritoarea odrasă a națiunei” până în slava a șaptea a cerurilor.

Osana lui Eminescu;
Osana lui Iorga!
Osana lui Vlaicu!
Osana lui!... mai știu eu, cine va fi fericitul urmaș, în seria gloriilor consacrate?

De aceia în loc să admirăm și să ne entuziasmăm în sfera idealurilor vide, să pășim puțin în domeniul pra-

tic și de cât să-l alivim în cuvinte frumoase pe Valeu, de pildă lăsându-l în acest timp să trăiască din veniturile aleatoriei ale abururilor cis- și transcarpatine, sau din colaborarea cu paza altuia la reviste de tiraj, mai bine să constituim o societate românească pe acțiuni cu un capital de 2.000.000, a cărei direcție tehnică să fie încredințată lui Valeu și care să servească de laborator pentru Românii talentați de prețutudani, să susțină avântul geniului lui Valeu și să fie o isbândă a muncii românești pe pământul românesc.

Numai astfel, trecând dela vorbe la fapte, se va isprăvi cu epoca dibuelii romantice deșarte, ca care ne încântăm acum. — C. P. —

— x —

Necrolog. Preoțimea română gr.-cat. din districtul protopopesc al Sebeșului anunță cu durere, că preziubitul frate în Hristos Avram Stoianu, paroh gr.-cat. în Oarda de sus, după o boală îndelungată și grea, împărțit fiind cu Sf. Taine ale muribunților, a adormit în Domnul, în 3 ianuarie n. seara la 7½ ore, în etate de 71 ani, după 38 ani de preoție. În mormântarea s'a făcut Sămbătă, 6 ianuarie n. a. c., la 10 ore în am. din biserica gr.-cat. din Oarda de sus în cimitirul bisericii.

— x —

Plan de atentat contra Țarului. Poliția din Petersburg a descoperit o încercare de atentat contra Țarului. S'au făcut numeroase arestări. Atentatorii voiau să omore pe Țar, când acesta sosia în capitală.

— x —

Sat dispărut. Din Roma se anunță că satul Perinaldo, în urma unui cutremur de pământ s'a scufundat. Locuitorii observând cutremurul, s'au refugiat în sat. Au dispărut 30 de case, cinci sute șasezeci oameni stau fără adăpost. Tot o astfel de catastrofă amenință și alte două sate de prin prejur.

— x —

Vapor scufundat. Vaporul resesc „Russ” s'a scufundat în Marea neagră în urma unei mari furtuni Comandantul și personalul de douăzeci inși s'au aflat moarte în valuri.

— x —

Prințesă bavareză grav bolnavă. Din München se anunță: Prințesa Clara, nepeata prinților Ferdinand și Alians e greu bolnavă. Medicii au constatat înveninare din mâncări.

— x —

Din desp. Marghita al Asociațiunii. Intelectualii noștri din Marghita și împrejurime au căzut de acord a-și răscumpăra felicitările de anul nou în fa- vorul desp. Marghita al Asociațiunii, cu scopul de a se abona gazete populare pe seama tuturor Comunelor aparținătoare lui.

Până acum au contribuit următorii domni: Dr. Aurel Nichita, adv. 30 cor. Dr. Aurel Chiș, adv. 20 cor. Dr. Dionisie Stoica, dir. de bancă 15 cor. Cor. Manu, capelan, Avram, 10 cor. și Alimpu Simoc, Geometru, 2 cor.

Toate contribuțiile spre acest scop sunt a se face la adresă „Luceane”, inst. financiar în Marghita.

— x —

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor români sibiieni au mai dăruit: George Topolog, învățcel măcelor 40 bani, Trandafir Dragomir, par. (Arpașul-inf.) 1 cor., Ioachim Păru, adm. parohial (Agnita) 20 bani Alexandru Vidrighinescu, paroh (Ocna-Sibiului) și soția sa Elisabeta n. Hentes 2 cor., Mihail Bolta, pantofar, în amintirea soacrei sale Eva Eid 50 bani, Nicolae Gheaja, paroh (Laslea mare) și soția sa Eufemia, născută Avram 1 cor., Ioan Martin, inv. măsar 50 bani, George Hamsea, paroh (Brețcu) 1 cor., Nicolae Ursu, inv. lăcătuș (Ocna) 50 bani.

— x —

Mulțumită. La înființarea unui fond bisericesc-cultural, din care să se poată susține școala în parohia gr.-cat. St. Margita — pe lângă Escolența Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețianu — a contribuit domnul Ilariu Boroș, paroh și protopop gr.-cat. în Dej, prin o colecție 60 cor. 40 flori, făcută în sf. biserică dela următorii domni: Dr. Vasiliu Pop, avocat, 10 cor.; Dr. Ioan Cherecheș, avocat, 3 cor.; Georgiu Gradoviciu, avocat 3 cor.; Căte 2 cor. dela: Dr. Iosif Boca, avocat; Banca populară; Simion Rusu, directorul dela aceeași bancă; Dr. Octavian Filipan, avocat; Augustin Plutea; Ioan Bacociu, învățtor; Teodor Colear; D. Todorușiu; Ioan Jlehișian; Vasiliu Bărcan; Vasiliu Bancu 4 cor.; Căte o coreană dela: Ioan Rusu; Vasiliu Deacu; Pintiaș; Igritșan; Matei Bonțiu; Ioan Haranguș; Grigore Haranguș; Ioan Boraș; Iacob Moldovan; N. N.; De la mai mulți cu flori, apoi din Dej au mai încurs dela domni: Dr. Liviu Mikș, avocat, 50 cor.; Dr. Leonida Domide, medic, 10 cor. Din Lăpușul unguresc au intrat 18 coroane,

bani colectați de d-l Dr. Ioan P. Olteanu, avocat, dela următorii domni: Dr. Ioan P. Olteanu 5 cor.; Vasiliu Duma, protopop român gr.-cat. 2 cor.; Dr. Gavril Buzur 3 cor.; câte o coroană dela: Dr. Ioan Petrușiu, cand. de adv.; Dr. Muște Valer, medic; Bude, învățtor; I. S.; Vasiliu Muște, protopopul gr.-cat. al Lăpușului unguresc 4 cor. Din Hațeg dela d-nul Dr. Victor Bontescu, avocat, 10 cor.; d-nul Vasiliu Păcășiu, preot în Hotonan (Érhatvan) 5 cor.; d-nul protopop Ioan Papiriu Pop, paroh gr.-cat. în Siciu 4 cor. Din Câmpeni d-nul avocat Dr. Zosim Chirtop 10 cor.; dela d-nul Antoniu Mocsonyi de Foen 30 cor. În numele comunității noastre bisericești gr.-cat. de aici aducem generoșilor donatori cea mai profundă mulțumită. Sf. Margita, 6 ianuarie n. 1912. — *Gregorin Dragoșiu*, preot gr.-cat.

— x —

Dare de samă și mulțumită publică. Școala gr.-cat. de băieți și fete din Cluj, a împărțit și de astădată pe toți elevii cu haine și încălțăminte, înlocuind cum a făcut și altă dată la sărbătorile Crăciunului. Spre scopul acesta, corpul învățătoresc a aranjat o producțiune la 31 Decemvrie, care a succedat peste așteptare, încasându-se cu totul suma de 147 cor. 99 bani. Augmentându-se această sumă, din dărnicia mai multor oameni de inimă și mai adăugându-se și suma din cassetă pentru copiii săraci, am avut la dispoziție cu totul suma de 241 cor. 41 bani.

Cu aceasta sumă s'a cumpărat apoi vestimente, încălțăminte și alte lucruri de ale îmbrăcatului, cari s'au împărțit elevilor, în număr de peste 100, în ajunul Crăciunului, Sămbătă în 6 ian. n., în prezența d-lor Dr. Elie Dăianu, protopop și Ladislau Pop, curator primar al bisericii și a unui public numărând. După ce elevii au executat o colindă în cor, d-l protopop le-a ținut o potrivită vorbire.

Binefăcătorii dăruitori sunt: »Economi» inst. de credit 20 cor., Dr. A. Francu, dir. de bancă 2 cor. Nicolae Căciulă, compt. 1 cor. Iosif Aga compt. 1 cor. Valentin Drăgan cassar 1 cor. George Faragó not. penz. 1 cor. Traian Roman of. 1 cor. Dr. Elie Dăianu protopop 6 cor. Ladislau Pap asesor la sedria orf. în retragere 2 cor. Vasile Almășan adv. 1 cor. Dr. Iuliu Pordea adv. 2 cor. Victor Illyés mare propr. 20 cor. Ana Pop de Lemenyi 3 cor. Dr. Romulus Pop jude 2 cor. »Vatra» inst. de credit 5 cor. Vasile Ranta dir. de bancă 2 cor. Leontin Pușcariu compt. 1 cor. Antoniu Mandea, cond. la »Transilvania» 2 cor. Vasile Hossu jude de curie în retr. 2 cor. Dr. Gregorin Moldovan, prof. de univers. 4 cor. Dr. B. Bașota medic 2 cor. D-na Comanescu 4 cor. Tulu Rogescu protopresbiter 1 cor. Petru P. Barlău, proprietar de tipogr. 1 cor. Dr. Iuliu Hațegan medic 1 cor. D-na Ved Sidonia Doan 5 cor. Ioan Beres of. 2 cor. Ioan Moldovan of. 1 cor. N. Voda of. 1 cor. Mihail Radu croitor 2 cor. Teodor Tărzîu prof. 1 cor. P. Moldovan econom 15 bani, Nicolae Moldovan croitor 1 cor. Nicolae Vlad comerciant 1 cor. Iuliu Mușca frizer 1 cor. Teodor Irimiaș com. 1.20, Iosif Mihai pantofar 1 cor. Teodor Lăpușan cismar 2 cor. Simion Boier pantofar 1 cor. Simion Seserman pantofar 1 cor. D-na vâd. Bohățel 1 cor. D-na vâd. Dr. Ilea 1 cor. D-na vâd. I. Cioplea 1 cor. Dr. Romulus Moldovan cand. de adv. 1 cor. Ioan Hossu of. 1.20, Emil Osvad of. 1 cor. Ana Danciu 60 bani, Const. Chioresan 2 cor. Ana Crișan 40 bani, Abrudan N. 30 bani, Simion Oltean 60 bani, Simion Luce 20 bani, Ioan Szilágyi 20 bani, Maria Duca 40 bani, Ioan Bora 20 bani, Teodor Lucea 1 cor. Vasile Ogrușan 1 cor. Gavril Chendreau 70 bani, Floarea Cormoș 20 bani, Văduva Fejér 1 cor. Rozalia Marian 20 bani, Ioan Lenart 1 cor. Iacob Chiciudean 40 bani, Ana Tiglezan 60 bani, Ioachim Dăianu 30 bani, L. Bucur 40 bani, Ioan Demeter 60 bani, Maria Oltean 20 bani, Ilie Bob 14 bani, Nic. Cormoș 12 bani, Simion Oltean 1 cor. Petru Simu preot 2 cor. Ana Oltean 40 bani, Căp. Popovici 3 cor. Ioan Moș 20 bani, S. Sucală 30 bani, Ana Chioresan 70 bani, Ștefan Magyaroș 3 cor. Irma Oltean 20 bani, D-na Rosler (Lechința) 2 cor. George Simu of. 2 cor. Ioan Lucaci 1 cor. Ana Călușer 38 bani, N. Olosutean 1 cor. Simion Uțiu 1 cor. Irimie Băgăcian 1 cor. Const. Belea 50 bani, Maria Bucsi 6 cor. Gregorin Koro și Crișan 2 cor. Ioan Gostilean 3 cor. Teodor Baba Orban 12.30 bani, Dr. Iuliu Florian preot militar 20 cor. D-na Maria Pop 2 cor. Ioan Cornea 2 cor. Costan Chioresan 1 cor. Vasile Meșter 2 cor. Dr. Val. Porușiu, adv. 2 cor. Baum Ignac com. 4 cor.

— x —

Corpul învățătoresc.

Un candidat de avocat cu praxă află imediat aplicare la Dr. Eugen Bran, avocat în Teaca (Teke comitatul Kolozs).

Un candidat de avocat cu praxă află imediat aplicare în cancelaria mea. Dr. G. Drimba avocat Cobalm, (Kőhalom).

— x —

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Fidanțara. D-ra Miți Baulescu și d-l Căpitan Pompeiu Bențiu din reg. de Infanterie Nr. 2, (Brașov) își anunță fidanțarea. Felicitări.

Serată etnografică la Brașov. Cu deosebită plăcere aflăm, că Reuniunea femeilor române din Brașov, va aranja la 27 Iacuarie n. 1912 o serată etnografică, pentru care se fac preparări deosebite, împărțindu-se la executarea dansurilor, ce sânt cuprinse în frumosul poem musical al d-lui Tiberiu Brediceanu, toată floarea tinerimei române din loc. Dama comitetului, precum d-l director artistic al Societății fondului de teatru d-l Aurel Bănuț care a luat asupra sa instruirea felurilor jocuri naționale interesante, lucrează cu tot zelul la reușita acestei serbări. Vom reveni cât mai curând, dând toate deslușirile publicului românesc din loc și împrejurime ca să-și poată asigura intrarea la serată, prevăzându-se o mare afuență de străini, cari se interesează de pe-acuma de această manifestatie culturală.

— o —

Apallo-Bioskop. Joi și Vineri în 11 și 12 Iacuarie: Umbria, (vedere). Bornholm, (vedere). Potyafater, (humoristic). Dama capricioasă, (humor). Primul monoclu, (humoristic). Fată de Coroboy, (dramă). Jucătorul neastâmpărat, (dramă). Inimi de domnișoare, (dramă militară).

Sămbătă și Duminecă program nou.

Poporul român din statul ungar.

Subscriși adunând de mai mulți ani material și date referitoare la viața publică a Românilor din statul ungar, ne-am decis să le scoatem în tipar, în o carte cu titlul:

«Poporul român din statul ungar».

Cartea va apărea în luna lui Maiu 1912, în o extensiune de 32—35 coale de tipar, format 8° mare și va cuprinde cele mai recente date și informații minucioase și reale asupra tuturor ramilor vieții publice ale poporului român din statul ungar, a vieții politice, religioase, culturale, sociale și economice, astfel, că ea va fi o adevărată oglindă a vieții poporului român din statul ungar și un izvor exact de informații fidele pentru toți aceia, cari se interesează și au dorința să se intereseze, ca frați, de acest popor.

Prețul cărții va fi 7 (șapte) coroane. — În detaliu cartea va avea următorul cuprins:

Introducere.

În introducere se va analiza însemnătatea etnică, culturală și economică a datelor cuprinse în această carte în legătură cu reproducerea, în cadre generale, ale datelor referitoare la viața bisericească, școlară, culturală și economică a poporului român din statul ungar.

SECȚIUNEA I.

Date statistice despre poporul român din statul ungar.

În secțiunea aceasta se va arăta numărul Românilor din statul ungar, cu împărțirea numerică după comitatele locuite de Români, specificându-se numărul lor după orașe și cercurile administrative.

SECȚIA II.

Istoria politică a poporului român din statul ungar.

2) Secțiunea aceasta va cuprinde următoarele:

Capitolul I.

Din trecutul poporului român din statul ungar.

În acest capitol se va arăta vechimea existenței poporului român în patrie și contribuția lui la susținerea și apărarea statului. Mai departe se va trata epoca lui Șincai, Clain și P. Mai-r și «Supplex libellus Valachorum», în fine reșcoala lui Horia.

Capitolul II.

Românii în 1848/9.

În acest capitol se va trata adunarea din Blaj, ținută la 3/15 Maiu 1848 și urmările ei.

Capitolul III.

Românii și era absolutistică.

În acest capitol se va trata: Reînființarea metropoliilor, înființarea diecezelor nouă, a liceelor, a «As. claijuni» dieta din Sibiu, dieta din Cluj, conțența din Timișoara etc.

Capitolul IV.

Românii și era constituțională.

În acest capitol se cuprind următorii articoli:

Articolul I.

Uniunea A-dealului cu Ungaria și ținuta Românilor în această cauză.

Articolul II.

Conferința din 1869 dela Mărcurea și decretarea pasivității.

Articolul III.

Memorandul din 1872 al activiștilor.

Articolul IV.

Memorandul din 1872 al pasivistilor.

Articolul V.

Consecvențele pentru Români ale legii electorale dela 1874.

Articolul VI.

Înființarea partidului național român și conferința dela 1881, cu programul partidului național român. Decretarea pasivității particulare.

Articolul VII.

Conferința dela 1884 și înființarea «Tribunei» din Sibiu.

Articolul VIII.

Conferința dela 1887.

Articolul IX.

Conferința dela 1890.

Articolul X.

Conferința dela 1892. Decretarea pasivității generale și transpunerea terenului de luptă în comitate. (Cluburi comitatense).

Articolul XI.

«Replica».

Articolul XII.

«Memorandul».

Articolul XIII.

Conferința dela 1893.

Articolul XIV.

Procesul memorandumului.

Articolul XV.

«Dizolvarea partidului și a comitetului național din partea guvernului».

Articolul XVI.

Conferința dela 1894.

Articolul XVII.

Conferința naționalităților dela 1895 în Budapesta.

Articolul XVIII.

Activitatea partidului și a comitetului național dela 1893, până la decretarea activității generale. Înființarea «Tribunei Poporului» în Arad.

Articolul XIX.

Conferința dela 1906, decretarea activității și alegerile din 1905.

Articolul XX.

Activitatea parlamentară și extra-parlamentară (dări de samă și meetinguri) a deputaților partidului național român.

Articolul XXI.

Alegerile din 1906 și partidul național român.

Articolul XXII.

Ținuta ostilă a guvernului coaliționist față de Români. (Legile școlare ale lui Apponyi; congrua și ajutorul de stat al preoților români; executarea legii din 1904 cu privire la maghiarizarea numelor de comune, persecutarea presei române).

Articolul XXIII.

Guvernul lui Khuen-Héderváry și tratative cu comitetul național român înainte de alegerile din 1910.

Articolul XXIV.

Alegerile din 1910 și rezultatul dezastruos pentru partidul național român.

Articolul XXV.

Încercări de pace din partea guvernului Khuen-Héderváry. Rolul lui Dr. Ioan Mihu și memoriul lui.

Articolul XXVI.

Adunările poporale aranjate de partidul național în chestiunile: sufragiului universal și a reformelor militare.

SECȚIUNEA III.

Vieța bisericească a Românilor din statul ungar.

Secțiunea aceasta va cuprinde următoarele:

Capitolul I.

Reprizare istorică asupra bisericii române. Unirea.

Capitolul II.

Biserica ortodoxă română dela unire.

În acest capitol se va trata: Reînființarea mitropoliei ortodoxe române și organizarea provinciei metropolitane; tot în acest capitol se vor reproduce: Statutul organic și toate regulamentele mai principale cu privire la biserică, la școală și la fundațiuni.

Acest capitol va cuprinde:

Articolul I.

Arhiepiscopia Transilvaniei.

Articolul II.

Dieceza Aradului.

Articolul III.

Dieceza Caransebaului.

Fiecare articol va cuprinde:

Titlul I.

Istoricul diecezel.

Titlul II.

Datele cele mai recente bisericești, școlare, fundamentale și mișcarea populațiunii.

Capitolul III.

Biserica greco-catolică română.

În acest capitol se va trata:

Înființarea mitropoliei greco-catolice române și organizarea provinciei metropolitane; alegerea metropolitului; tot în acest capitol se vor reproduce regulamentele mai principale cu privire la biserică, la școală și la fundațiuni.

Acest capitol cuprinde:

Articolul I.

Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Făgăraș.

Articolul II.

Dieceza Orășii-mari.

Articolul III.

Dieceza Gherlei.

Articolul IV.

Dieceza Lugojului.

Fiecare articol va cuprinde:

Titlul I.

Istoricul diecezel.

Titlul II.

Datele cele mai recente bisericești, școlare, fundamentale și mișcarea populațiunii.

Capitolul IV.

Înființarea bisericii române asupra individualității etnice a poporului român din statul ungar.

SECȚIUNEA IV.

Școala română din statul ungar.

Secțiunea aceasta va cuprinde următoarele:

Capitolul I.

Teologii.

Articolul I.

Teologia greco-orientală română din Sibiu.

Articolul II.

Teologia greco-orientală română din Arad.

Articolul III.

Teologia greco-orientală română din Caransebeș.

Articolul IV.

Teologia greco-catolică română din Blaj.

Articolul V.

Teologia greco-catolică română din Gherla.

În fiecare articol se va trata:

Titlul I.

Istoricul teologiei.

Titlul II.

Datele mai recente școlare și societățile de lectură.

Adânc întristații: fii Ion, Iulius cu soția Ecaterina, Emil cu soția Elena și Silviu cu soția Elsa dinpreună cu copiii lor, frații Iosif, Ilarion și celelalte rudeni au durerea a anunța încetarea din viață a prea iubitului lor:

ION CAVALER DE PUȘCARIU.

Jude curial în pensie, Membru al Academiei Române, Membru Onorar al Atheneului Român, Membru Onorar al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român Membru al reprezentanței și Președinte al comitetului fundațiunii Gozsdu, Deputat al Congresului Național Bisericesc etc.

Decedat în ziua de 24 Decembrie, după o scurtă suferință, în etate de 88 ani.

Ceremonia religioasă a înmormântării se va celebra Miercuri în 28 Decembrie, orele 1 p. m., la domiciliul defunctului, de unde rămășițele pământești vor fi depuse în cripta familială din Bran (Töresvár).

Bran (Töresvár), în Decembrie st. v. 1911.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„SPERANȚA“
Inst. de cred. și econ. societ. acționară.
BORGÓPRUND.

Convocare.

„Speranța“ institut de credit și economii societate acționară în Borgóprund invită conform §-lui 14 din statut pe domniile acționari la **Adunarea generală ordinară** (XXVII an de gestiune)

care se va ține în 11 Februarie st. n. 1912 la 2 ore p. m. în localul societății.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea Bilanțului, împărțirea profitului curat și fixarea dividendei pe anul de gestiune 1911.
4. Darea absoluturului.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe 3 ani conform §-lui 41 din statut.
6. Propuneri statutare.

Borgóprund, 5. Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

Societatea Anonimă

Intenționează a înființa spre a intra în relațiune cu clienții particulari **Agentei Generale**

care se vor ocupa și cu încasările. Persoane cu cunoștință întinsă și referințe bune sunt rugați a adresa ofertele sub „Venit rentabil“ la administrația „Gazetei“.

„SPERANȚA“
takaré- és hitelintézet részvénytársaság
BORGÓPRUND.

Meghívó.

A „Speranța“, takaré- és hitelintézet részvénytársaság Borgóprundon, alapszabályainak 14 §-a értelmében tisztelettel, meghívja a társaság részvényeseit a

rendes közgyűlésre

mely Borgóprundon, 1912 évi február hó 11 én d. u. 2 órakor, a társaság üzlethelyiségében fog megtartatni.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása a tiszta nyereség felosztása és osztalék megállapítása 1911 évre.
4. A felmentvény megadása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 3 évre az alapszabályok 41 §-a szerint.
6. Alapszabályszerű indítványok

Borgóprund, 1912 január hó 5.

Az igazgatóság.

Farmacie de vânzare

în Sângeorgiul român (Oláhszentgyörgy), Comună mare circa 3500 locuitori Stațiune balneară.

Informațiuni detaliate se pot lua dela proprietarul

Iosif Wagner.

— Români! Sprijiniți produsele românești! —

„VIOLA“

cea mai modernă fabrică de lăptărit din **Bran—Töresvár.**

Se găsește în fiecare zi: unt proaspăt de prima calitate, brânză caș, etc.

— Prețuri moderate. —

* Comande se efectuează cu învoirea poștei. *
Vânzare en gros și detalii

Contractare de a livra anual. Deslușiri detaliate dă:

Proprietarul:

EMIL REIT,

învățător

— Brânză și caș de calitate distinsă. —

La prea înaltă imputernicire a Maj. Sale Apost. c. și reg.

A 41 LOTERIE de Stat c. și r.

pentru scopuri de binefaceri civile din regatele reprezentate în parlamentul austriac.

Loteria aceasta unică în Austria legal concesionată conține **21.146 câștiguri în bani gata în suma totală de 695.000 C.**

Câștigul principal

200.000 coroane.

Tragera urmează în 15 Februarie 1912.

Un los costă 4 cor

Losuri se capătă la secțiile loteriilor de stat în Viena II. Vordere Zollamtstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poște, telegraf și călătorie, garajii etc. Planuri pentru cumpărători grație

Direcția c. r. a loteriei.

Secția loteriei de stat.

Publicație.

Se aduce la cunoștința generală că publicația No. 5029 din 14 Decembrie 1911, din Monitorul Oficial No. 206 se modifică după cum se specifică mai jos. — conform ordinului Ministerului de boi No. 10181/911.

Licitația din ziua de 3 Ian. 1912 se va ține la 3 Ian. 1912. Licitația din 13 Ian. 1912 se va ține la 2 Ian. 1912. Licit. din ziua de 14 Ian. 1912 se va ține la 3 Ian. 1912. Licitația din ziua de 17 Ian. se va ține la 4 Ian. 1912. Licit. din ziua de 19 Ian. se va ține la 9 Ian. 1912. Licit. din ziua de 21 Ian. 1912 se va ține la 11 Ian. 1912. Licit. din ziua de 23 Ian. 1912 se va ține la 13 Ian. 1912. Licit. din ziua de 26 Ian. 1912 se va ține la 13 Ian. 1912. Licit. din ziua de 28 Ian. 1912 se va ține la 16 Ian. 1912. Licit. din ziua de 31 Ian. 1912 se va ține la 18 Ian. 1912.

Licit. din ziua de 3 Febr. 1912 se va ține la 14 Ian. 1912. Licit. din ziua de 4 Febr. 1912 se va ține la 21 Ian. 1912. Licit. din ziua de 7 Febr. 1912 se va ține la 23 Ian. 1912. Licit. din ziua de 9 Febr. 1912 se va ține la 26 Ian. 1912. Licit. din ziua de 11 Febr. 1912 se va ține la 27 Ian. 1912. Licit. din ziua de 13 Febr. 1912 se va ține la 28 Ian. 1912. Licitația din ziua de 15 Febr. 1912 se va ține la 31 Ian. 1912. Licit. din ziua de 16 Febr. 1912 se va ține la 1 Februarie 1912.

Directorul Pyrotehniciei:

HEPITA, colonel.

Capul Secției 6-a

DIMITRIU, Locotenent.